

Jolanta KLIMIUK

Dział Księgowy i Planowania Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej

PRZEGLĄD ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2007-2013

Streszczenie

W materiale opisano możliwości pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej w nowym okresie programowania 2007-2013 oraz scharakteryzowano dokumenty programowe.

Summary

The article is showing new possibilities of getting EU funds in the new program period 2007-2013 and describing the new program documents

Wstęp

Wejście Polski w struktury europejskie otworzyło przed krajowymi przedsiębiorstwami, jednostkami badawczymi, szkołami, administracją publiczną nowe możliwości finansowego wsparcia ich działalności. W latach 2004-2006 Polska po raz pierwszy pozyskała środki finansowe na rozwój przedsiębiorczości obejmujący działania na rzecz powstawania i ułatwienia warunków prowadzenia przedsiębiorstwa, a także zapewnienia równego dostępu obywateli do rozwoju osobistego na rynku pracy, zwłaszcza na rzecz zapewnienia równości kobiet i mężczyzn.

W 2007r. Polska po raz kolejny otrzymała szansę na szybki rozwój oraz poprawę poziomu i jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie finansowe z Unii Europejskiej. Fundusze Strukturalne oraz inne formy pomocy finansowej są doskonałą okazją do częściowego sfinansowania planowanych inwestycji. To rzadka możliwość na wszechstronny rozwój dla naszego kraju, jaką należy wykorzystać z największą rozwagą i starannością zwłaszcza, iż planowanie wspólnych działań przewidziano na kilkuletni horyzont czasowy.

Wydatki przewidziane w nowej perspektywie finansowej 2007-2013 podzielone są na grupy, które są odzwierciedleniem kluczowych założeń politycznych przyjętych przez kraje członkowskie na następne kilka lat. Dla każdej grupy określany jest pułap, jeśli chodzi o zobowiązania dotyczące wydatków na dany rok budżetowy. Optymalna wielkość płatności

jest określana zarówno w euro, jak i jako relacja procentowa do DNB¹ (dochodu narodowego brutto) Wspólnoty.

Fundusze unijne stanowią fundamentalny element wspomagający wzrost gospodarczy, pomagają uruchomić potencjał gospodarczy, przyczyniają się do rozwoju ogólnego stanu społeczno-gospodarczego.

Dla Polski porozumienie budżetowe przewiduje 67,3 mld euro, które zostanie wykorzystane na realizację zadań określonych w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO) (Narodowej Strategii Spójności)² oraz wynikających z nich Programów Operacyjnych (PO). Jednakże, łączna kwota środków finansowych wraz z publicznymi³ i prywatnymi⁴ środkami na współfinansowanie krajowe wynosi około 85,6 mld euro w ciągu całej nowej perspektywy finansowej. Polska otrzyma w ramach funduszy strukturalnych oraz funduszu spójności⁵ środki na walkę z bezrobociem, budowę polskiej infrastruktury oraz rozwój najbiedniejszych regionów. Dodatkowo z unijnych środków finansowych otrzymamy 13,2 mld euro na dopłaty bezpośrednie dla rolników i rozwój obszarów wiejskich.

Wizja rozwoju Polski na przełomie kilkunastu lat, a zwłaszcza po przystąpieniu do Unii Europejskiej znacznie poprawiła się poprzez rozwijające się dynamicznie nowoczesne dziedziny gospodarki oraz otwarcie na konkurencję międzynarodową. Jednakże obok dobrych stron w rozwoju Polski występują zjawiska negatywne, takie jak niski wzrost gospodarczy, niska konkurencyjność i innowacyjność gospodarki, mały postęp w unowocześnianiu struktury gospodarki, co skutkuje negatywnie na powiększający się stan stopy bezrobocia i związanych z tym problemów społeczności polskiej.

¹ DNB – miara produkcji uzyskanej na terenie danego kraju w pewnym okresie, zwykle z 1 roku; miernikami dochodu narodowego są: produkt narodowy brutto (PNB), produkt narodowy netto (PNN) oraz produkt krajowy brutto (PKB); por. M. Okólski, I. Timofiejuk *Statystyka ekonomiczna*, Warszawa 1998.

² Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSRO) (Narodowa Strategia Spójności) to podstawowy dokument przygotowywany przez każdy kraj członkowski UE, określający krajowe priorytety, na które będą przeznaczone unijne fundusze w okresie programowania 2007 – 2013. Podczas konferencji „Silne regiony – budowanie mostów dla Europy”, która odbywa się w dniach 9 – 10 maja 2007r. w Hof (Bawaria), Komisja Europejska ogłosiła, iż zaakceptowała polskie Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia. Zatwierdzenie NSRO przez KE stanowi wymóg prawny przyjęcia programów operacyjnych na lata 2007 – 2013. zob. www.mrr.gov.pl

³ Środki publiczne – budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów sektora finansów publicznych.

⁴ Środki prywatne – środki przedsiębiorców uczestniczących w projektach, środki własne aplikujących instytucji pozabudżetowych, a także indywidualne opłaty osób indywidualnych uczestniczących w projekcie.

⁵ Fundusz Spójności (Cohesion Fund) – instrument ekonomiczno-polityczny Komisji Europejskiej, który nie zalicza się do Funduszy strukturalnych i wdrażany jest na poziomie wybranych państw, a nie regionów. Jego celem jest ułatwienie integracji słabiej rozwiniętych krajów poprzez budowę wielkich sieci transportowych oraz obiektów infrastruktury ochrony środowiska o dużym obszarze oddziaływania.

zob. www.funduszspojnosci.gov.pl

Kraj nasz potrzebuje dobrej i skutecznej polityki strategicznej rozwoju, aby osiągnąć długookresowy wzrost gospodarczy z uwzględnieniem zwiększenia się zatrudnienia i zminimalizowania bezrobocia. Dlatego też, aby zawrzeć wszelkie przesłanki dotyczące przyszłości Polski oraz przedstawiać podstawowe problemy, jakie nadal występują w polskiej gospodarce powstał dokument Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015.

Czym jest Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015?

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK)⁶ jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić.

Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Horyzont czasowy Strategii wykracza poza okres nowej perspektywy finansowej UE obejmując dodatkowo dwa lata, w trakcie których będą kontynuowane przedsięwzięcia finansowane ze środków unijnych przyznanych Polsce w budżecie na lata 2007-2013 (tzw. zasada n+2).

SRK stanowi fundamentalne źródło dla skutecznego i efektywnego wykorzystania przez Polskę środków rozwojowych, zarówno krajowych, jak i z Unii Europejskiej, na realizację celów społeczno-gospodarczych, a jednocześnie podstawę do pomnażania ilości środków przez szybszy i dynamiczniejszy wzrost gospodarczy. Dlatego ważnym zadaniem jest jak najlepsze wykorzystanie dostępnych środków.

Istotną rolą SRK jest koordynowanie reform instytucjonalno-regulacyjnych z działaniami finansowanymi ze środków UE tak, aby poprzez współdziałanie te dwa obszary przynosiły możliwie największy efekt prorozwojowy w polskiej gospodarce.

Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin. Przez podniesienie poziomu życia rozumiemy wzrost dochodów w sektorze gospodarstw domowych, ułatwienie dostępu do edukacji i szkolenia, co prowadzi do podwyższenia poziomu wykształcenia społeczeństwa i podnoszenia kwalifikacji obywateli, wzrost zatrudnienia i wydajności pracy, skutkujące zarówno obniżeniem bezrobocia, jak i zwiększeniem poziomu aktywności zawodowej oraz poprawę zdrowotności mieszkańców Polski.

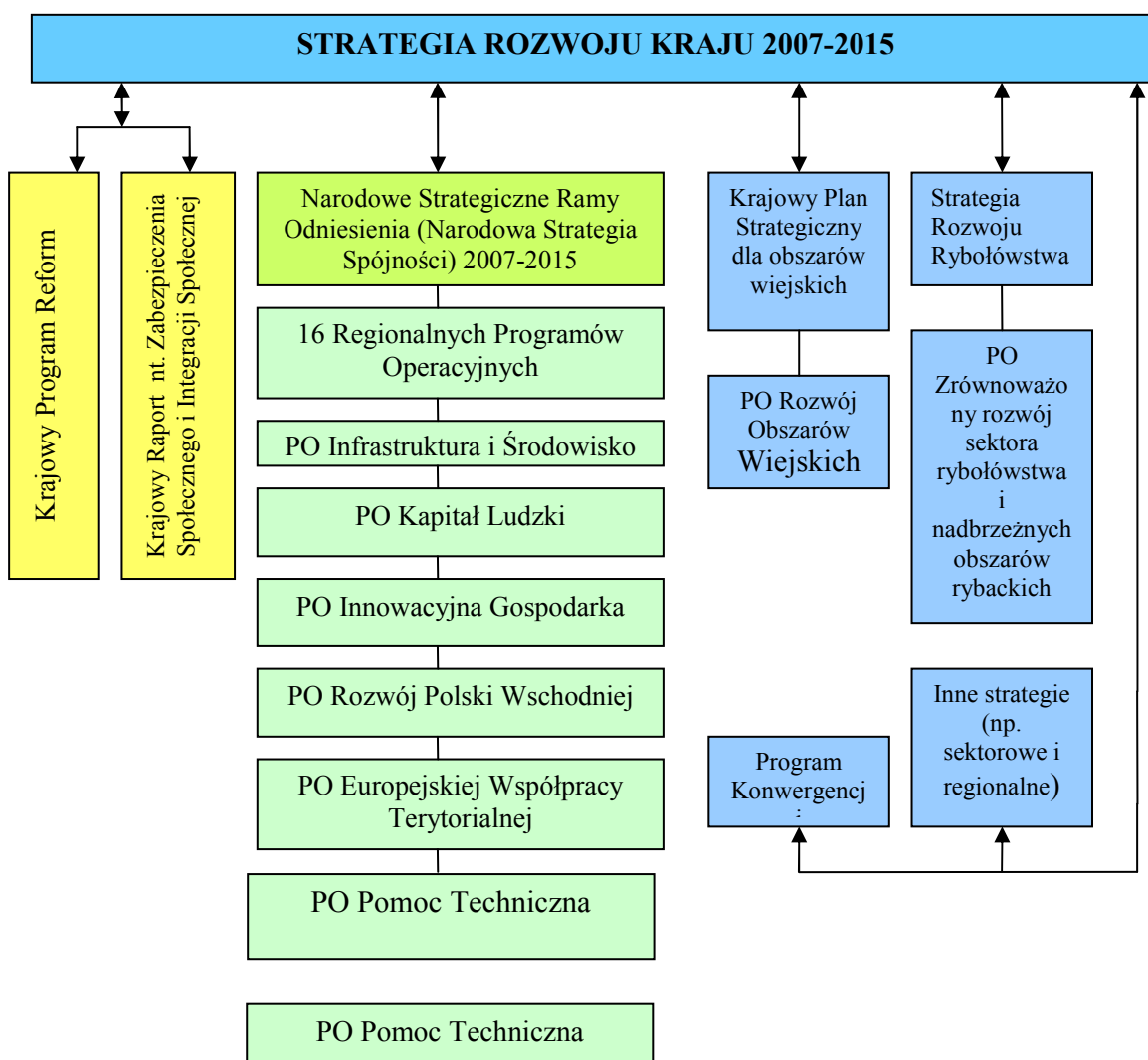
⁶ Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 – przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006r., www.mrr.gov.pl

Priorytetami strategicznymi są:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki;
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej;
3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości;
4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa;
5. Rozwój obszarów wiejskich;
6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Realizacja powyższych priorytetów będzie następować poprzez działania regulacyjne, decyzyjne i wdrożeniowe władz państwowych i administracji publicznej, jak i innych podmiotów życia społeczno-gospodarczego oraz system oceny postępu realizacji działań.

Cele i kierunki rozwoju 2007-2015 – dokumenty

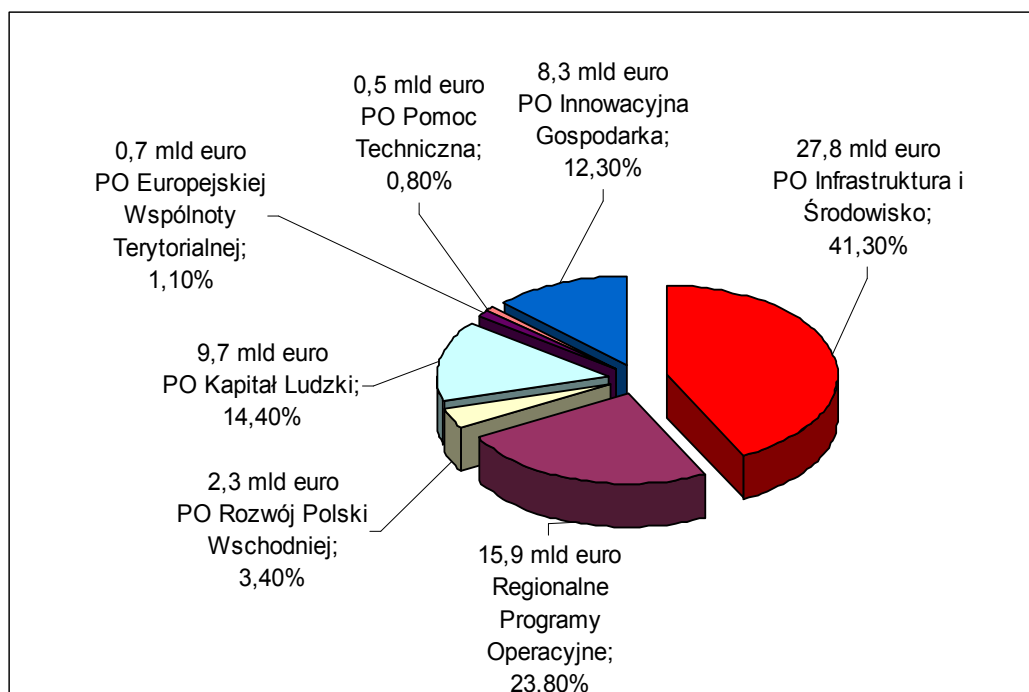
Ryc.1 Powiązanie SRK 2007-2015 z dokumentami programowymi

Nowy okres programowania 2007-2013 i wydatkowanie środków unijnych został podzielony na Programy Operacyjne przedstawione w Tabeli 1 i na Ryc. 2.

Tabela 1.

**Podział środków finansowych na poszczególne programy operacyjne bez 3%
środków na rezerwę wykonania**

Program Operacyjny	Alokacja środków finansowych (w mln EUR)
16 Regionalnych programów Operacyjnych	15 985,50
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	27 848,30
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	9 707,20
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	8 254,90
Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej	2 273,80
Programy operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej	731,10
Program Operacyjny Pomoc Techniczna	516,70
OGÓLEM	65 317,50

Ryc. 2 Podział środków na programy operacyjne z uwzględnieniem podziału procentowego

Powyższa tabela i wykres przedstawiają szczegółowy podział funduszy strukturalnych i funduszu spójności w Polsce w układzie poszczególnych programów operacyjnych. Najwięcej środków finansowych przeznaczonych zostało na PO Infrastruktura i Środowisko, a następnie na Regionalne Programy Operacyjne oraz pozostałe przedstawione Programy Operacyjne obrazujące całkowite rozdysponowanie przyznanych Polsce środków finansowych.

Aby dobrze zagospodarować przyznane środki finansowe na poszczególne dziedziny gospodarki, opracowane zostały Programy Operacyjne, w których to opracowywaniu brali udział przedstawiciele grup i środowisk eksperckich i akademickich, jednostek naukowych, samorządów województw oraz pozostałych szczebli jednostek samorządu terytorialnego. Zorganizowano szereg konferencji i spotkań, udostępniono materiały konferencyjne a wszelkie uwagi i opinie dotyczące zmian programowych zgłaszane były do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego a następnie poddane specjalistycznym analizom. Wszystkie zgłoszone uwagi miały wpływ na ostateczne wersje dokumentów.

16 Regionalnych Programów Operacyjnych

Dla każdego województwa został opracowany odrębny Program Operacyjny, współfinansowany ze środków strukturalnych Unii Europejskiej, za który odpowiedzialny jest Zarząd Województwa⁷ pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej programem. Zadaniem Regionalnych Programów Operacyjnych⁸(RPO) jest stworzenie warunków dla poprawy konkurencyjności polskiej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości umożliwiającej ciągły rozwój sytuacji społeczności polskiej.

Nadrzędnym celem każdego województwa opracowującego swój program było wyrównanie szans rozwojowych i restrukturyzacja obszarów wiejskich, jak również przeciwdziałanie marginalizacji gospodarczej i społecznej poprzez poprawę warunków rozwoju polskich regionów z uwzględnieniem najuboższych obszarów. Znaczące role w RPO odgrywają priorytety mające na względzie wzrost inwestycji w przedsiębiorstwach oraz wzmocnienie potencjału innowacyjnego, a także rozwój infrastruktury wzmocniającej konkurencyjność regionu, ochronę zdrowia i system ratownictwa, turystykę i dziedzictwo kulturowe.

⁷ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r.o samorządzie województwa (Dz.U.01.142.1590),

⁸ www.mrr.gov.pl/ProgramyOperacyjne+2007-2013/regionalne/

PO Infrastruktura i Środowisko

PO Infrastruktura i Środowisko stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w niej celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Instytucją Zarządzającą Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko jest minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, który wykonuje swoje funkcje przy pomocy Departamentu Koordynacji Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. Instytucja Zarządzająca przekaże realizację części swoich zadań Instytucjom Pośredniczącym, tj. ministrom właściwym⁹.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie 17 osi priorytetowych:

1. Gospodarka wodno-ściekowa;
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
3. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;
5. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych;
6. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T¹⁰;
7. Transport przyjazny środowisku;
8. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe;
9. Infrastruktura drogowa w Polsce wschodniej;
10. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku;
11. Bezpieczeństwo energetyczne;
12. Kultura i dziedzictwo kulturowe;
13. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia;
14. Infrastruktura szkolnictwa wyższego;
15. Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
16. Pomoc techniczna – Fundusz Spójności;
17. Konkurencyjność regionów.

Na szczególną uwagę zasługuje Priorytet III. „Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska”, w którym to „wsparcie uzyskują projekty

⁹ minister właściwy – osoba odpowiedzialna na nadzorowanie wdrażania funduszy unijnych w poszczególnych ministerstwach.

¹⁰ TEN-T – sieć infrastruktury obejmująca połączenia transportowe.

związane z budową i doskonaleniem stanowisk do analizowania i prognozowania zagrożeń naturalnych i stwarzanych poważnymi awariami, w tym: wyposażenie w specjalistyczny sprzęt; zakupy specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii oraz wsparcie techniczne krajowego systemu reagowania kryzysowego w tym również ratowniczo-gaśniczego w zakresie ratownictwa ekologicznego i chemicznego. W zakresie monitoringu wspierane będą projekty o charakterze powtarzalnym - realizowane z wykorzystaniem standardowych metod, narzędzi oraz technologii.”¹¹

PO Kapitał Ludzki

Program Operacyjny Kapitał Ludzki stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi stawia odnowiona Strategia Lizbońska, która opiera się przede wszystkim na założeniu, że gospodarka krajów europejskich wykorzysta maksymalnie innowacyjność opartą na szeroko zakrojonych badaniach naukowych, zwłaszcza w nowoczesnych dziedzinach wiedzy, co miało się stać głównym motorem rozwoju.

Do wyzwań tych należą:

1. Uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy;
2. Rozwijanie wiedzy i innowacji dla wzrostu konkurencyjności Polski;
3. Tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy.

Głównym celem PO Kapitał Ludzki jest wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej. Przewiduje się podniesienie kwalifikacji przez osoby niepełnosprawne oraz zwiększenie ich zatrudnienia tak, aby zapobiec ich wykluczeniu społecznemu i dyskryminacji. Program składa się z 11 Priorytetów, realizowanych zarówno na poziomie centralnym jak i regionalnym. W szczególności pomoc finansowa przeznaczona będzie na wsparcie systemu oświaty i szkolnictwa w regionach, a także zmniejszenie dysproporcji w zakresie rozwoju zasobów ludzkich pomiędzy wsią a miastem.

Z celu głównego wynikają następujące cele szczegółowe Programu:

1. Dopasowanie zasobów pracy do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy;
2. Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego;

¹¹ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko dostępny na stronie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego www.mrr.gov.pl

3. Podniesienie poziomu i jakości wykształcenia społeczeństwa oraz powiązanie ich z rynkiem pracy;
4. Wsparcie dla budowy sprawnego i partnerskiego państwa;
5. Wzrost spójności terytorialnej.

PO Kapitał Ludzki koncentruje się również na zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia na poziomie wyższym oraz lepszemu wykorzystaniu potencjału szkolnictwa wyższego na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Ponadto, spodziewane jest podniesienie kwalifikacji kadr sektora B+R w zakresie zarządzania badaniami naukowymi oraz komercjalizacji wyników prac badawczych oraz przedsięwzięcia wzmacniające znaczenie osiągnięć naukowych w procesie kształcenia.¹²

PO Innowacyjna Gospodarka

Istotą Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka jest wsparcie rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw oraz konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez:

- a. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw;
- b. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki;
- c. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym;
- d. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym;
- e. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy.

W ramach PO IG wspierane będą działania z zakresu innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki produktowej, procesowej (usługowej) oraz organizacyjnej w branży produkcyjnej i usługowej, dzięki którym nastąpi bezpośredni rozwój innowacyjnych przedsiębiorstw.

Aby zrozumieć inicjatywę, jaką ma na celu Program, trzeba pamiętać, że ma on za zadanie podniesienie międzynarodowej konkurencyjności polskiej gospodarki. Inicjatywy te będą dokonywane poprzez m.in. wsparcie rozwoju przedsiębiorstw, w oparciu o zastosowanie innowacji i nowych technologii: zwiększenie możliwości usług świadczonych innowacyjnym przedsiębiorcom przez innowacyjne instytucje okołobiznesowe, nakłanianie sfery naukowej do partnerstwa z przedsiębiorcami oraz zwiększenie stopnia wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych na rzecz biznesu, aby umożliwić stworzenie warunków

¹² Program Operacyjny Kapitał Ludzki dostępny na stronie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego www.mrr.gov.pl

dla realizacji spójnej, zgodnej z kierunkami krajowymi i wspólnotowymi koncepcji budowania gospodarki opartej na wiedzy. Działania o charakterze innowacyjnym uzyskują najwyższą wartość dodaną dla gospodarki i przedsiębiorstw, a co się z tym wiąże w największym stopniu przyczyniają się do wzmocnienia zdolności konkurencyjnej polskiej gospodarki na skalę międzynarodową. W ramach PO IG nie będzie wspierana innowacyjność na poziomie lokalnym lub regionalnym, innowacyjność znajdzie wsparcie na poziomie krajowym.

Poniższa tabela przedstawia osie priorytetowe jakie będą finansowane w ramach funduszy unijnych z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w latach 2007-2013 oraz Instytucje odpowiedzialne za zarządzanie, monitorowanie i kontrolowanie poprawności wydatkowania środków finansowych.

Tabela 2.

Priorytety Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka

PO Innowacyjna Gospodarka 2007-2013		
	Priorytety	Instytucja odpowiedzialna
oś priorytetowa 1.	Badania i rozwój nowoczesnych technologii	MNiSW
oś priorytetowa 2.	Infrastruktura sfery B+R¹³	MNiSW
oś priorytetowa 3.	Kapitał dla innowacji	MG
oś priorytetowa 4.	Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia	MG
oś priorytetowa 5.	Dyfuzja innowacji	MG
oś priorytetowa 6.	Polska gospodarka na rynku międzynarodowym	MG
oś priorytetowa 7.	Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego	MSWiA
oś priorytetowa 8.	Pomoc techniczna	MRR

W PO Innowacyjna Gospodarka, istnieją osie priorytetowe szczególnie skierowane z korzyścią dla jednostek badawczo-rozwojowych, przedsiębiorstw i instytucji okołobiznesowych. W tym miejscu należy wymienić kilka najważniejszych osi, którymi są: oś priorytetowa 1: Badania i rozwój nowoczesnych technologii, oś priorytetowa 2: Infrastruktura sfery B+R, oraz oś priorytetowa 4: Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia.

W osi priorytetowej 1. finansowane będą kierunki badań, które wyszczególniać się będą największym wpływem na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego kraju,

¹³ B+R – sektor badań i rozwoju

co doprowadzi do znaczącego zwiększenia wpływu sektora nauki na gospodarkę. Najważniejsze znaczenie będą miały projekty o wysokiej wartości realizowane przez konsorcja naukowo-przemysłowe obejmujące przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne (badania stosowane i prace rozwojowe) realizowane przez przedsiębiorców samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi lub z konsorcjami naukowymi, a także przez jednostki naukowe na zlecenie przedsiębiorców. Szczególnie ważną rolę odegrają te projekty, których wyniki prac B+R znajdą bezpośrednie zastosowanie w praktyce (projekty celowe¹⁴).

Oś priorytetowa 2. ukierunkowana została bezpośrednio na wsparcie i rozwój dla ośrodków o wysokim potencjale badawczym w tym działających na bazie konsorcjów naukowo-przemysłowych na inwestycje w aparaturę naukowo-badawczą, a także budynki i budowlę. Bezwrotna pomoc finansowa ma na celu wzmocnienie polskiej sfery B+R poprzez podniesienie jej konkurencyjności i innowacyjności tak, aby prowadzone badania były na poziomie światowym.

W ramach osi priorytetowej 2 wsparcie uzyskują następujące działania:¹⁵

- a. Rozwój infrastruktury w specjalistycznych laboratoriach, w tym działających na bazie sieci naukowych¹⁶ (m.in. Centrów Doskonałości);
- b. Wsparcie projektów realizowanych w zakresie Polskiej Mapy Drogowej w dziedzinie Dużych Obiektów Infrastruktury Badawczej (budowa dużych urządzeń badawczych – budowlę i aparatura);
- c. Projekty w zakresie inwestycji związane z tworzeniem wspólnej infrastruktury badawczej jednostek naukowych;
- d. Projekty polegające na utrzymaniu i rozwoju nowoczesnej infrastruktury informatycznej nauki;
- e. Projekty w zakresie rozwoju zasobów informacyjnych nauki w postaci cyfrowej;

¹⁴ Projekt celowy - projekt o tematyce dotyczącej wszystkich dziedzin badań stosowanych, prac rozwojowych, badań przemysłowych lub badań przedkonkurencyjnych niezbędnych do realizacji projektu, zgłoszony przez przedsiębiorcę, w tym jednostkę posiadającą zdolność do bezpośredniego zastosowania w praktyce wyników projektu celowego, grupę przedsiębiorców lub konsorcjum naukowe, albo organ administracji rządowej lub organ samorządu województwa. Planowanym wynikiem końcowym projektu celowego jest wdrożenie określonego produktu lub technologii, a także inne zastosowanie uzyskanych wyników w praktyce gospodarczej lub społecznej. Projekty celowe są dofinansowywane w części obejmującej badania stosowane i prace rozwojowe (w wysokości do 50% nakładów na te prace, wyjątkowo do 70%).

¹⁵ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, oś Priorytetowa 2., www.mrr.gov.pl

¹⁶ Sieć naukowa to grupa jednostek naukowych posiadających osobowość prawną, podejmujących na podstawie umowy zorganizowaną współpracę związaną z prowadzonymi przez nie w sposób ciągły wspólnymi badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi, służącymi rozwojowi specjalności naukowych tych sieci.

f. Projekty w zakresie rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych dla środowiska naukowego.

Poprzez realizację ww. działalności spodziewanymi efektami będą:

- a. Poprawa stanu infrastruktury oraz wyposażenia laboratoryjnego krajowych ośrodków o wysokim potencjale badawczym;
- b. Podniesienie poziomu konkurencyjności polskich ośrodków badawczych;
- c. Rozszerzenie i wzbogacenie oferty dotyczącej usług badawczych świadczonych przez jednostki naukowe dla przedsiębiorstw;
- d. Zwiększenie transferu wyników prac B+R do gospodarki;
- e. Podniesienie jakości zarządzania nauką polską poprzez stworzenie sprawnych mechanizmów dostępu do informacji.

Należy w tym miejscu krótko wspomnieć o osi priorytetowej 4, która skierowana jest bezpośrednio dla przedsiębiorstw, ale jednocześnie wiąże się z osią priorytetową 1. Uzupełnienie się tych osi polega na wdrożeniu wyników prac B+R będących efektem realizacji zadań finansowanych w ramach osi priorytetowej 1. Oś priorytetowa 1., służy wzrostowi nakładów na BR w przedsiębiorstwach, zwiększeniu poziomu nowych inwestycji z zastosowaniem nowych rozwiązań produktowych (towarów i usług), a także utworzenia nowych miejsc pracy.

Założeniem wszystkich osi priorytetowych PO IG jest wspomaganie szeroko rozumianej innowacyjności, na którą składają się działania z zakresu nauki, techniki, organizacji, jak i finansów czy handlu. Pomoc finansowa w ramach PO IG będzie obejmowała zarówno przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu oraz jednostki naukowe świadczące przedsiębiorstwom usługi o wysokiej jakości.

PO Rozwój Polski Wschodniej

Celem głównym Programu jest „Przyspieszenie tempa rozwoju społeczno – gospodarczego Polski Wschodniej tj. województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko – mazurskiego). Cel ten nawiązuje bezpośrednio do Programu Rządu RP „Solidarne Państwo”, w którym określono potrzebę opracowania specjalnego programu dla Polski Wschodniej, który przyczyniłby się do „podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej województw wschodnich przez działania

w zakresie rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, podniesienia dostępności komunikacyjnej regionów, ograniczenia bezrobocia i rozwój przedsiębiorczości”¹⁷.

Osie Priorytetowe i obszary wsparcia w ramach PO RPW:

1. Nowoczesna gospodarka, której celem jest stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy poprzez infrastrukturę uczelni wyższych, infrastrukturę środowiska informacyjnego oraz wspieranie innowacji;
2. Wojewódzkie ośrodki wzrostu, których celem jest rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich oraz doprowadzenie do zwiększenia mobilności mieszkańców, a także stworzenia warunków dla dynamicznego rozwoju turystyki kongresowej i targowej;
3. Infrastruktura transportowa, której celem jest poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw Polski Wschodniej, poprzez poprawę powiązań z krajowym i międzynarodowym układem transportowym i poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego;
4. Pomoc techniczna, której celem jest wsparcie procesu wdrażania Programu, poprzez podniesienie potencjału administracyjnego instytucji zaangażowanych w realizację Programu i upowszechnienie wiedzy na temat wsparcia ze środków Unii Europejskiej województw Polski Wschodniej, a także uspołecznienie prac nad przygotowaniem dokumentów programowych na następny okres programowania.

PO Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Program Operacyjny Europejska Współpraca Terytorialna wdrażany będzie za pomocą 3 typów programów operacyjnych:

1. Współpracy transgranicznej, której celem jest rozwijanie wspólnych inicjatyw lokalnych i regionalnych w ramach poszczególnych komponentów Europejskiej Współpracy Terytorialnej:
 - a. Polska (Województwo Zachodniopomorskie) - Niemcy (Meklemburgia/Pomorze Wschodnie-Brandenburgia);
 - b. Polska (Województwo Lubuskie) - Niemcy (Brandenburgia);
 - c. Polska (Województwo Lubuskie i Województwo Dolnośląskie) - Niemcy (Saksonia);
 - d. Polska – Republika Czeska;

¹⁷ Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej dostępny na stronie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego www.mrr.gov.pl

- e. Polska – Republika Słowacka;
- f. Polska – Litwa;
- g. Polska – Szwecja – Dania - Litwa - Niemcy (Południowy Bałtyk);
- 2. Współpracy transnarodowej, ukierunkowanej na integrację terytorialną Unii Europejskiej poprzez wspieranie dostępności, zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, innowacyjność i ochronę środowiska naturalnego w ramach komponentów Europejskiej Współpracy Terytorialnej:
 - a. Region Morza Bałtyckiego [ang. akronim BSR]- oprócz Polski w tym programie uczestniczą: Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Niemcy (wybrane regiony), Szwecja oraz 3 państwa spoza Unii Europejskiej: Białoruś (wybrane regiony), Norwegia i Rosja (wybrane regiony);
 - b. Europa Środkowa- oprócz Polski w tym programie uczestniczą: Austria, Czechy, Niemcy (wybrane regiony), Słowacja, Słowenia, Węgry, Włochy (wybrane regiony), Ukraina (wybrane regiony);
- 3. Współpracy międzyregionalnej, umożliwiającej wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie m.in. wspierania innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy oraz ochrony środowiska obejmujący całe terytorium UE .

Na granicach zewnętrznych UE współpraca transgraniczna z krajami partnerskimi będzie wspierana ze środków Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa. W ramach tego instrumentu z udziałem Polski realizowane będą programy współpracy transgranicznej z Ukrainą, Białorusią i Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej.

Programy operacyjne w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej mają charakter międzynarodowy, w którym udział biorą co najmniej dwa państwa. Ich opracowaniem zajmują się międzynarodowe grupy robocze, składające się z przedstawicieli państw uczestniczących w danym programie. Budżet programu jest wspólny dla wszystkich państw uczestniczących w danym programie (państwa wnoszą do budżetu programu wkład EFRR¹⁸+środki krajowe). Środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przekazywane są beneficjentom na zasadzie refundacji poniesionych wydatków.

¹⁸ EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (European Regional Development Fund - ERDF) powstał w 1975 roku jako reakcja na coraz większe rozbieżności w rozwoju regionów, spowodowane kryzysem gospodarczym i przystąpieniem do UE Wielkiej Brytanii i Irlandii. Jego zadaniem jest popieranie społeczno - gospodarczej spójności poprzez wyrównywanie głównych dysproporcji regionalnych i uczestniczenie w rozwoju i przekształcaniu regionów.

PO Pomoc Techniczna

Program Operacyjny Pomoc Techniczna to jeden z programów realizujący Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013.

Głównym zadaniem PO PT jest:

1. Zapewnienie sprawnej realizacji NSRO oraz wsparcie przygotowania przyszłych interwencji funduszy strukturalnych;
2. Skuteczne rozpowszechnianie informacji i promocja NSRO oraz zapewnienie odpowiedniego przepływu i wymiany informacji pomiędzy uczestnikami procesu realizacji NSRO;
3. Zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja oraz kontrola działań planowanych w ramach programu.

Zadania te, zostaną osiągnięte poprzez realizację celów szczegółowych, mających za zadanie możliwie skuteczną neutralizację słabych stron i zagrożeń przy jednoczesnym najefektywniejszym wykorzystaniu mocnych stron oraz istniejących szans.

Zakończenie

Polska w momencie przystąpienia do Unii Europejskiej, uzyskała możliwość korzystania z funduszy strukturalnych, których głównym celem jest zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej gospodarki. Tak dużą pomoc zewnętrzną w postaci 67,3 mld euro Polska otrzymuje po raz pierwszy na wielozadaniowy rozwój kraju. Aby dobrze wykorzystać przyznane fundusze Polska podjęła wysiłek i zaangażowała się w opracowanie poszczególnych Programów Operacyjnych na siedmioletni okres programowania, stwarzający szansę rozwoju dla szerokiej grupy beneficjentów. Do efektywnego wykorzystania unijnych pieniędzy potrzebne są właściwe normy prawne oraz szczegółowe ich przestrzeganie, co w konsekwencji przełoży się na odpowiednie przeznaczenie funduszy.

Wszyscy zainteresowani, pragnący modernizować, rozbudowywać i rozwijać posiadane zasoby stawiając jednocześnie na innowacje i nowe technologie, mają dużą szansę skorzystać ze środków unijnych i uzyskać refundacje do 85 %, a w szczególnych przypadkach nawet do 100% poniesionych kosztów kwalifikowanych.

Zakłada się, iż wizja Polski po 2015 roku doprowadzi do:

1. Wystąpienia korzyści gospodarczych, społecznych i politycznych poprzez poprawę poziomu życia mieszkańców;

2. Ułatwienia dostępu do turystyki, kultury, edukacji i szkolenia, co w przyszłości skutkowało będzie większym zainteresowaniem życiem kulturalnym, zminimalizowaniem bezrobocia i zwiększenia aktywności zawodowej społeczności polskiej;
3. Podniesienia poziomu i jakości życia, który wpłynie na poprawę bezpieczeństwa wśród obywateli poprzez zapewnienie łatwiejszej dostępności do infrastruktury technicznej i społecznej, a także doprowadzenie do wzrostu innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki z innymi krajami europejskimi wysokorozwiniętymi;
4. Udzielania w sytuacjach zagrożeń i poważnych awarii pomocy nie tylko regionalnej, ale w razie potrzeby liczy się na wsparcie odpowiednich organów administracji publicznej. Spodziewany jest w razie potrzeby efekt zintegrowania niezbędnych służb ratowniczych do udzielania pomocy w sytuacjach zagrożeń, katastrof, klęsk żywiołowych;
5. Ograniczenia degradacji środowiska naturalnego oraz jego strat, a także zmniejszenie zagrożenia dla zdrowia oraz poprawę jakości życia mieszkańców Polski.

Działania te, są niezbędnymi krokami do polepszania polskiej konkurencyjności rynkowej tak, by dorównać zarówno krajowym, jak i zagranicznym konkurentom.

Jednocześnie należy pamiętać, że nie można spodziewać się efektów natychmiast. Nowe technologie czy też świadczone usługi muszą mieć możliwość i czas na wdrożenie oraz zastosowanie w praktyce. Otrzymanie funduszy unijnych nie spowoduje wyrównania poziomów w rozwoju, ale pozwoli zmniejszyć różnice pomiędzy regionami rozwiniętymi a zapóźnionymi.

Należy jednak zaznaczyć, że Polska w wielu dziedzinach ma ogromny potencjał, który należy wykorzystać przy realizacji planów, jakie powstały poprzez opracowanie poszczególnych programów operacyjnych, ale jednocześnie należy pamiętać, że nadal jako kraj mamy duże potrzeby aby poprawić stan istniejącej sytuacji w społeczeństwie. Nowa perspektywa finansowa 2007-2013 staje się szansą do polepszenia i unowocześnienia polskiej gospodarki w globalizującym się świecie.

Literatura:

1. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 29.11.2006r., www.mrr.gov.pl,
2. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności) zaakceptowane przez Komisję Europejską w dniach 9-10.05.2007r. w Hof (Bawaria), www.mrr.gov.pl,
3. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29.11.2006r., www.mrr.gov.pl,
4. Program Operacyjny Kapitał Ludzki projekt programu przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29.11.2006r., www.mrr.gov.pl,
5. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 19.12.2006r., www.mrr.gov.pl,
6. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej projekt przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 30.01.2007r., www.mrr.gov.pl,
7. Wstępna wersja Programu Operacyjnego Europejskiej Współpracy Terytorialnej, www.mrr.gov.pl,
8. Program Operacyjny Pomoc Techniczna projekt przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29.11.2006r., www.mrr.gov.pl,
9. A. Szymańska „Fundusze unijne i europejskie 2007-2013 ...czyli jak nie oszaleć w drodze po środki pomocowe z UE”, Wydawca: Złote Myśli, Gliwice 2006r.